

KONKURENCES TIESĪBU ZIŅAS

Cienījamais lasītāj!

Šajā zvērinātu advokātu biroja RAIDLA LEJIŅŠ & NORCOUS sagatavotajā konkurences tiesību jaunumu apskatā atradīsiet ziņas par, mūsaprāt, nozīmīgākajām nozares aktualitātēm.

Šiem un citiem mūsu biroja jaunumiem ātrāk un ērtāk ir iespējams sekot arī Raidla Lejiņš & Norcouš Latvijas biroja Twitter kontā [@RLN_Latvia](https://twitter.com/RLN_Latvia).

Ar cieņu -

Dace Silava-Tomsone
Vadošā partnere,
Zvērināta advokāte,
ES un konkurences tiesību
prakses grupas vadītāja

Uģis Zeltiņš
Zvērināts advokāts

Tiesu prakse

Augstākā tiesa beidzot atkal atzīst nepieciešamību analizēt vienošanās faktisko ietekmi, lai pārbaudītu, vai noticis pārkāpums

03.02.2014. Administratīvo lietu departamenta spriedums lietā Nr. SKA-3/2014

Turpmāk Konkurences padomei var nākties pielikt vairāk pūļu, lai atzītu par konkurenci ierobežojošām un tātad sodāmām vienošanās starp tirgus dalībniekiem.

Joprojām par konkurenci ierobežojošām *per se* (tas ir, automātiski, bez nepieciešamības pierādīt kaitīgas sekas) tiks uzskatītas, piemēram, karteļa vienošanās starp konkurentiem par cenām, tirgu vai klientu sadali un vertikālas vienošanās par minimālo tālākpārdošanas cenu noteikšanu. Taču pēc tiesu prakses maiņas atkal tiek atzīts, ka šāda prezumpcija nepastāv attiecībā uz visiem Konkurences likuma 11. pantā uzskaitītajiem vienošanās veidiem.

Ar Konkurences padomes lēmumu par konkurenci ierobežojošiem bija atzīti SIA Rimi Latvia, SIA Supernetto un SIA Plesko Real Estate slēgtu nomas līgumu noteikumi, kas ierobežoja tirdzniecības centru tiesības slēgt nomas līgumus ar mazumtirdzniecības veikalu tīkla konkurentiem.

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments, izvērtējot Konkurences padomes lēmumu, atzīmē, ka vienošanās var ierobežot konkurenci vai nu "pēc mērķa" vai arī "pēc sekām". Tiesa paskaidro, ka tikai tad, ja vienošanās mērķis ir acīmredzami kaitīgs, Konkurences padomei nav pienākuma vērtēt tās faktisko ietekmi uz konkurenci. Pārējos gadījumos individuāls vērtējums ir nepieciešams.

Spriedums ir nozīmīgs, jo tas groza kopš 2009. gada Senāta sprieduma lietā Nr. SKA-234 izveidojušos praksi: saskaņā ar to visas Konkurences likuma 11. pantā uzskaitītās darbības tika uzskatītas par konkurencei kaitīgām, teorētiski ļaujot pie tādām pieskaitīt, piemēram, jebkuru vertikālu vienošanos par cenām, vienošanos par jebkādu informācijas apmaiņu, utml. Tādejādi Latvijā, pretēji citviet Eiropas Savienībā pastāvošajam regulējumam, "automātiskais" aizliegums tika attiecināts uz nepamatoti plašu vienošanos loku, un iesaistītajiem uzņēmumiem bija gandrīz neiespējami pierādīt, ka šādu vienošanos ietekme uz konkurenci nav negatīva.

Saskaņā ar jauno Augstākās tiesas spriedumu Konkurences padomei jāpierāda vienošanās negatīva faktiskā ietekme uz konkurenci, ja pret konkurenci vērstais mērķis nav acīmredzams. Pierādīšanas pienākums nereti nav viegls, jo nepieciešams analizēt vienošanās ekonomisko un juridisko kontekstu, tai skaitā tirgus situāciju, vienošanās dalībnieku tirgus daļas, vienošanās dalībnieku varu augšupējos un lejupējos tirgos.

Vienlaikus jāatzīst, ka šī konkurences tiesību pamatpostulāta atkalatzīšana ir tikai pirmais solis uz kvalitatīvu konkurences tiesību pārkāpumu analīzi. To rāda pats Augstākās tiesas spriedums – lai gan tiesa atzina atšķirību starp "mērķa" un "seku" pārkāpumiem, konkrētajā lietā tā nesaskatīja problēmu apstākļi, ka vienošanās ietekmes uz tirdzniecības telpu nomas tirgu analīze faktiski nebija veikta; apgabaltiesas spriedums netika atcelts.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

Augstākā tiesa atgādina, ka regulatora atļauta rīcība neizslēdz konkurences tiesību pārkāpuma konstatēšanu

10.01.2014. Administratīvo lietu departamenta spriedums lietā Nr. SKA-13/2014

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments ir atgādinājis, ka regulatora atļauta rīcība tik un tā var būt neatbilstoša Konkurences likumam. Lietā par SIA L&T pieteikumu, ar kuru tā lūdza atcelt Konkurences padomes lēmumu neuzsākt izpēti par Konkurences likuma pārkāpumiem SIA Ziemeļvidzemes

Šajā numurā:

Tiesu prakse

- Augstākā tiesa atzīst nepieciešamību analizēt vienošanās faktisko ietekmi
- Regulatora atļauta rīcība neizslēdz konkurences tiesību pārkāpuma konstatēšanu
- Finanšu investoriem jāņem vērā to portfeli esošo uzņēmumu konkurences tiesību pārkāpumu riski
- Arī karteļa atbalstītāji var tikt sodīti par lomu karteļa izveidē

Biroja jaunumi

- Global Competition Review augstais novērtējums mūsu konkurences tiesību speciālistiem
- Legal 500 un Chambers Europe par mūsu biroja konkurences tiesību praksi

atkritumu apsaimniekošanas organizācija darbības, tiesa norādīja, ka nepareizs bijis Administratīvās apgabaltiesas secinājums, ka Konkurences padomei nebija sīkāk jāpārbauda regulatora jau apstiprināta maksa.

Augstākā tiesa, atsaucoties uz juridisko literatūru, Eiropas Komisijas un Eiropas Savienības Tiesas praksi un Latvijas judikatūru, norādīja, ka regulatora veiktā tarifu pārbaude tiek veikta ar citu mērķi nekā konkurences iestādes veiktā pārbaude. Regulators un konkurences iestāde var atšķirīgi novērtēt tirgus dalībnieka piemērotās cenas.

Šī patiesība jāpatur prātā uzņēmumiem, kas darbojas regulētajās jomās – atkritumu apsaimniekošanā, elektroniskajos sakaros, enerģētikā utt. – un jo īpaši tādēļ, ka bieži šie uzņēmumi bauda tirgus varu. Jauni tarifi, pieslēguma un piegādes noteikumi un tamlīdzīgi dokumenti ne tikai apstiprināmi pie regulatora, bet izvērtējami arī konkurences tiesību kontekstā.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

Privātā kapitāla (*private equity*) fondiem un citiem finanšu investoriem jāņem vērā to portfeli esošo uzņēmumu konkurences tiesību pārkāpumu riski

2014. gada 2. aprīlī Eiropas Komisija pieņēma lēmumu, konstatējot augstsprieguma elektrības kabeļu piegādātāju karteli un nosakot tajā iesaistītajiem uzņēmumiem sodus EUR 302 miljonu apmērā. Kartelī bijuši iesaistīti visi pasaules vadošie kabeļu ražotāji un tas esot ildzis 10 gadus - no 1999. līdz 2009. gadam.

Lēmumā noteiktie sodi attiecināti arī uz vairāku karteļa dalībnieku mātes uzņēmumiem. Citastarp sods uzlikts Goldman Sachs, kam laika posmā no 2005. līdz 2010. gadam ar privātā kapitāla fonda Goldman Sachs Capital Partners starpniecību bija netieša izšķiroša ietekme Itālijas kabeļu ražošanas uzņēmumā Prysmian. Prysmian piemērotais sods ir EUR 104,6 miljoni, nosakot Goldman Sachs solidāru atbildību ar Prysmian par EUR 37,3 miljonu soda samaksu, bet atlikušajā daļā – Prysmian solidāru atbildību ar vēl vienu tās agrāko īpašnieku, Pirelli.

Eiropas konkurences tiesībās nu jau stabili ir nostiprināts mātes uzņēmuma atbildības princips, proti, uzņēmums, kas realizē izšķirošu ietekmi pār citu uzņēmumu, var tikt uzskatīts par vienu tirgus dalībnieku ar pārkāpēju. Sods tiek aprēķināts, ņemot vērā arī izšķirošo ietekmi realizējošā uzņēmuma apgrozījumu, un abiem uzņēmumiem tiek noteikta solidāra atbildība. Augstsprieguma elektrības karteļa lietā Eiropas Komisija vēlreiz apstiprināja, ka izšķirošas ietekmes izvērtējuma ietvaros nav atšķirības starp finanšu un industriālajiem investoriem. Arī finanšu investoriem jāapzinās, ka tiem var nākties atbildēt par pārkāpumiem, kuros paši nav bijuši iesaistīti. Šie riski jāņem vērā, gan veicot pienācīgas rūpības izpēti pie dalības iegūšanas, gan pārbaudot, vai portfeļa uzņēmumos ir izstrādātas un ieviestas konkurences tiesību ievērošanas politikas.

Jānorāda, ka arī Latvijas Konkurences padome seko principam, saskaņā ar kuru par konkurences tiesību pārkāpumu solidāri atbildīgs var būt arī uzņēmums, kas īsteno izšķirošu ietekmi.

Papildus informācija pieejama [šeit](#).

[Atpakaļ uz sākumu](#)

Arī karteļa atbalstītāji var tikt sodīti par lomu karteļa izveidē

curia.europa.eu

Eiropas Savienības Vispārējā tiesa apstiprinājusi, ka arī uzņēmumi, kas tieši nepiedalās kartelī, var tikt sodīti par lomu tā izveidē. 2009. gadā Eiropas Komisija uzlika sodus EUR 340 000 apmērā Šveices konsultantu kompānijai AC-Treuhand par divu termisko stabilizatoru karteļu atbalstīšanu.

AC-Treuhand organizēja karteļa dalībnieku tikšanās, nodrošināja telpas karteļa sanāksmēm un sniedza citus ar karteli saistītus pakalpojumus tajā iesaistītajiem uzņēmumiem. Ar pašu karteļa nozari AC-Treuhand nekāda sakara nebija.

Vispārējā tiesa norādīja, ka atbildība par pārkāpumu var iestāties arī uzņēmumam, kas nedarbojas ietekmētajā tirgū, bet ar nodomu un aktīvi atbalsta karteļa izveidi. Komisija jau tālajā 1980. gadā pirmo reizi lēma, ka karteļa atbalstīšana ir konkurences tiesību pārkāpums. Taču toreiz iesaistītajam uzņēmumam naudas sods netika uzlikts. 2003. gadā Komisija uzlika simbolisku sodu EUR 1 000 apmērā tam pašam AG-Treuhand par organiskā peroksīda karteļa atbalstīšanu. Komisijas 2009. gada lēmums termisko stabilizatoru karteļu lietā, ko tagad apstiprinājusi arī Vispārējā tiesa, rāda, ka karteļa atbalstītāja atbildība ir jau nostiprināts princips un sodi kļūst bargāki.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

Biroja jaunumi

Global Competition Review: Raidla Lejiņš & Norcous – elites grupas konkurences tiesību prakse

Pasaulē vadošais konkurences tiesību žurnāls un ziņu dienests Global Competition Review (GCR) marta izdevumā publiskojis Latvijas konkurences tiesību vides apskatu. Tajā tiek analizēta konkurences tiesību piemērošanas vide Latvijā, Konkurences padomes darbība, kā arī analizēts, kuri biroji atzīstami par labākajiem Latvijā konkurences tiesību jomā.

Raidla Lejiņš & Norcous konkurences tiesību prakse nosaukta par vienu no trim elites grupas konkurences tiesību praksēm. GCR raksta: "Raidla Lejiņš & Norcous ir pazīstami kā nenogurstoši cīnītāji karteļu, aizliegtu vienošanos un dominējošā stāvokļa lietās, un ir aktīvi iesaistīti daudzās konkurences lietās." Izdevums piemin Raidla Lejiņš & Norcous darbu, Linas Agro uzdevumā saņemot apvienošanās atļauju Putnu fabrikas Ķekava, Lielzeltiņi un divu citu uzņēmumu iegādei.

Arī iepriekšējā GCR Latvijai veltītajā speciālizdevumā, kas iznāca 2010. gadā, Raidla Lejiņš & Norcous konkurences tiesību prakse bija minēta starp vadošajām Latvijas konkurences tiesību praksēm.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

Legal 500 un Chambers Europe augstu novērtē Raidla Lejiņš & Norcous konkurences tiesību praksi

Šajā pavasarī klajā nākušie Legal 500 un Chambers Europe izdevumi abi devuši visaugstāko novērtējumu Raidla Lejiņš & Norcos konkurences tiesību praksei. Abas publikācijas ierindo mūsu praksi pirmajā, visaugstāk novērtētajā grupā (Tier 1, Band 1). Chambers Europe raksta: "Komanda ir plaši pazīstama ar savu izcilo reputāciju konkurences tiesību jomā un strādā pie visa veida uzdevumiem, tai skaitā valsts atbalsta lietās, karteļu izmeklēšanās, un pārstāv klientus tiesvedības procesos. Jāatzīmē arī viņu specializācija regulēto nozaru jomā, tai skaitā enerģētikā un finanšu pakalpojumos."

Izdevumi min mūsu advokātus Daci Silavu-Tomsoni un Uģi Zeltiņu starp vadošajiem konkurences tiesību speciālistiem valstī.

[Atpakaļ uz sākumu](#)

Šī ziņu vēstule ir ZAB RAIDLA LEJIŅŠ & NORCOUS publikācija un nav uzskatāma par juridisku padomu vai juridisku atzinumu par jebkādiem tajā minētiem faktiem vai apstākļiem. Mēs esam pielikuši pūles, lai apkopotu un sagatavotu ziņu vēstulē pieejamo informāciju, taču mēs negarantējam informācijas pareizību, pilnību vai aktualitāti. Ziņu vēstules saturs paredzēts vispārīgai informācijai, un mēs iesakām konsultēties ar juristu par Jums aktuālu konkrētu situāciju, precizējot Jūs interesējošos juridiskos jautājumus.

ZAB RAIDLA LEJIŅŠ & NORCOUS | K. Valdemāra iela 20, Rīga | Tel: +371 67240 689 | www.rln.lv